

Als eten niet vanzelfsprekend is...

Eetproblemen bij mensen met autisme

Thomas Fondelli

© Autisme Centraal - www.autismecentraal.com

Afbakening

- Waar gaan we het **niet** over hebben:
 - Eetmotorische problemen
 - Somatische oorzaken van eetproblemen (bv. reflux)
 - Allergieën
- Uitsluiting nodig! Samenwerking met arts, logopedist, ergotherapeut en diëtist!

Eetproblemen bekijken met een autistische bril op

© Autisme Centraal - www.autismecentraal.com

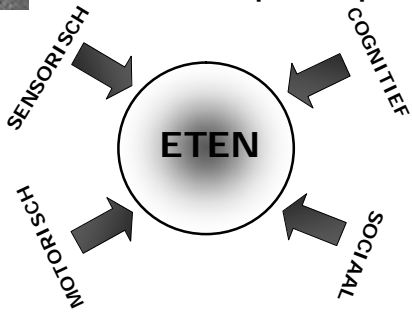

- Eten, een complexe opdracht
- Moeilijke eters?
- Eetproblemen en autisme
 - Sensorische aspecten van eten
 - Eten en betekenisverlening
- Aan de slag!

© Autisme Centraal - www.autismecentraal.com

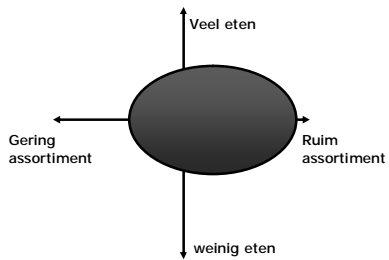
Eten, een complexe opdracht

© Autisme Centraal - www.autismecentraal.com

Moeilijke eters?

© Autisme Centraal - www.autismecentraal.com

Eetproblemen en autisme

© Autisme Centraal - www.autismecentraal.com

Autisme en eetproblemen: onderzoeksgegevens

- Voornamelijk gericht op kinderen en jongeren met autisme en een verstandelijke beperking
 - Jonge kinderen: 52% - 80% (Teuben, 1994; Dijkxhoorn, 1995; Wing, 2001)
 - Jongeren: ± 30% - 60% (Dijkxhoorn, 1995; Nieminen-von Wendt et al., 2005)
- Ontdekking van het eetprobleem
 - > 70% voor 2^e levensjaar (Legge, 1997)

© Autisme Centraal - www.autismecentraal.com

De informatieverwerking?

© Autisme Centraal - www.autismecentraal.com

Als het eetprobleem...

- Een sensorisch probleem is
- Een betekenisverleningsprobleem is

© Autisme Centraal - www.autismecentraal.com

Sensorische aspecten van eten

© Autisme Centraal - www.autismecentraal.com

Sensorische aspecten van eten

- Hypo-sensitiviteit

- Hyper-sensitiviteit

© Autisme Centraal - www.autismecentraal.com

Hypersensitiviteit rond voeding

- **Smaak**
 - Overgevoeligheid voor bepaalde smaken
 - Smaken willen verdoezelen

- **Zicht**
 - Alles strikt van elkaar gescheiden willen
 - Geen gemende gerechten eten
 - Voorkeur hebben voor bepaalde kleuren in gerechten
 - Kleine porties vragen
 - Kleine afwijkingen opmerken

© Autisme Centraal - www.autismecentraal.com

• **Reuk**

- Geen sterke geuren kunnen verdragen
- Geen warme gerechten willen eten omwille van de geur

• **Gehoor**

- Geen krokant voedsel willen

• **Tactiele**

- Overgevoeligheid voor vezels
- Alleen harde of zachte voeding willen
- Geen combinatie van zacht en hard willen

© Autisme Centraal - www.autismecentraal.com

**Situatiegebonden
Hypersensitiviteit**

• **Visueel:**

- Te veel mensen in één en dezelfde ruimte
- Te fel licht in de eetzaal
- Veranderingen in kleur van bord, bestek, ... onmiddellijk opmerken

• **Olfactorisch:**

- Niet omkunnen met de mengelmoes aan geuren in een eetzaal
- Lichaamsgeur/parfum van de buurman

© Autisme Centraal - www.autismecentraal.com

• **Tactiel:**

- Drukte in de eetzaal, angst om op een onverwachts moment aangeraakt te worden
- Aanvoelen van metalen bestek niet kunnen verdragen
- Aanvoelen van plastieke beker niet kunnen verdragen

• **Auditief:**

- Slikken en kauwen van de anderen niet kunnen aanhoren
- Teveel lawaai in het algemeen
- Echo's in grote ruimtes

© Autisme Centraal - www.autismecentraal.com

Eten en betekenisverlening

© Autisme Centraal - www.autismecentraal.com

Autistisch denken

- Contextblindheid
 - Detaildenkers
 - Hyperrealistisch

© Autisme Centraal - www.autismecentraal.com

Ons denken

**BETEKENIS IN
CONTEXT**

© Autisme Centraal - www.autismecentraal.com

Autistisch denken

BETEKENIS.

maar vaak onvoldoende gecontextualiseerd

© Autisme Centraal - www.autismecentraal.com

Eten en betekenisverlening

Hun specifieke manier van waarnemen en denken heeft gevolgen voor:

- Het kunnen plaatsen en herkennen van voedingsmiddelen
- Het begrijpen van de eetsituatie

© Autisme Centraal - www.autismecentraal.com

Aan de slag!

© Autisme Centraal - www.autismecentraal.com

Een behandelplan zal:

- Moeten inpikken op hun specifieke manier van waarnemen en denken = VERHELDEREN
- Moeten inpikken op hun sensorische hypersensitiviteit

© Autisme Centraal - www.autismecentraal.com

Eten als eindresultaat

- Verhelderen van de eetsituatie
- Gewenning (voedsel in de buurt verdragen)
- Proeven, kleine hapjes eten en grote happen eten

© Autisme Centraal - www.autismecentraal.com

De eetsituatie verhelderen

Kunnen plaatsen en herkennen van voedingsmiddelen en eetsituaties

- De eetsituatie aanpassen aan hun prikkelverwerking
- Maak gebruik van de reeds bestaande dagstructuur
- Maak gebruik van de bestaande ruimtelijke verdeling
- Verhelderen van de eetactiviteit op zich: wat is eten?

© Autisme Centraal - www.autismecentraal.com

Motivatie?

- Motivatie ≠ beloning
- De kracht van wat duidelijk en visueel is
Wat drijft iemand?
- Beloning:
 - Geen voedsel als beloning
 - Gekoppeld aan het proeven, niet aan de grootte van datgene wat wordt geproefd.
 - Afgestemd op het niveau van het kind

© Autisme Centraal - www.autismecentraal.com

Gewenning

- Vraagt veel tijd! Langzaam proces!
- Geef het kind invloed!
- Ver – dicht
Zacht – sterk
- Spelen met eten!

© Autisme Centraal - www.autismecentraal.com

Proeven

- Proeven ≠ lusten
- Het kind bepaalt hoeveel hij proeft
- Ook bij proeven is het toegestaan dat het kind het voedsel opnieuw uit zijn mond mag nemen
- Voedsel aanbieden in 'eenvoudige vormen'
- Geef uitleg over wat hij mag verwachten of waar hij naar moet proeven
- Vertrek van iets dat nauw aanleunt bij wat het kind reeds kent of meng het met iets wat het kind reeds kent

© Autisme Centraal - www.autismecentraal.com

Kleine en grote happen nemen

- Een hap nemen ≠ lusten
- Concretiseer:
wat is een kleine en wat is een grote hap?
- Vertrek van iets dat nauw aanleunt bij
wat het kind reeds kent of meng het
met iets wat het kind reeds kent

© Autisme Centraal - www.autismecentraal.com
